

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Розпорядження Антимонопольного
комітету України**

20 серпня 2026 р. № 6-рп

РІЧНИЙ ЗВІТ

**про надання державної допомоги суб'єктам господарювання
в Україні за 2025 рік**

Зміст

<u>Вступ</u>	3
<u>1. Система моніторингу і контролю державної допомоги суб'єктам господарювання в умовах воєнного стану</u>	4
<u>2. Правотворча діяльність Антимонопольного комітету України у сфері державної допомоги</u>	8
<u>2.1. Законопроектна робота</u>	8
<u>2.2. Прийняті підзаконні нормативно-правові акти у сфері державної допомоги</u> ...	12
<u>2.3. Погодження розроблених проектів підзаконних нормативно-правових актів у сфері державної допомоги</u>	18
<u>3. Підвищення обізнаності у сфері державної допомоги</u>	31
<u>4. Міжнародна співпраця у сфері державної допомоги</u>	41
<u>4.1. Двостороння зустріч Європейської комісії та України в рамках здійснення офіційного скринінгу відповідності законодавства України праву ЄС за переговорним розділом 8 «Конкурентна політика»</u>	42
<u>4.2. Навчальні візити представників Комітету до країн – членів ЄС та співпраця Комітету з Проектом міжнародної технічної допомоги «узгодження правил і практик конкуренції та державної допомоги в Україні із законодавством ЄС» (COMPASA)</u>	44
<u>Висновки та напрями подальшої роботи Комітету у 2026 році</u>	46

Вступ

Щорічний звіт про надання державної допомоги суб'єктам господарювання підготовлено Антимонопольним комітетом України (далі – Комітет), що є Уповноваженим органом з питань державної допомоги (далі – Уповноважений орган) відповідно до частини першої статті 8 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон).

Одним із зобов'язань України відповідно до статті 263 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), є забезпечення прозорості у сфері державної допомоги. Для цього кожна Сторона Угоди про асоціацію щорічно надсилає іншій Стороні повідомлення про загальний обсяг, види та галузевий розподіл державної допомоги, яка може вплинути на торгівлю між Сторонами.

На виконання зазначеного зобов'язання Комітет щорічно у звітах¹ про надання державної допомоги відображає відповідну інформацію. Звіти за 2017–2024 роки були направлені до Європейської комісії через контактний пункт Української сторони для обміну інформацією.

Попри зупинення дії окремих положень Закону у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, Комітет у 2025 році реалізував заплановані пріоритетні заходи в частині моніторингу державної допомоги, удосконалення нормативно-правової бази, адвокатування системи державної допомоги та виконання міжнародних зобов'язань України у сфері державної допомоги.

У розділі 1 цього звіту висвітлені правові засади діяльності Комітету як Уповноваженого органу та функціонування системи моніторингу і контролю державної допомоги в умовах воєнного стану.

У розділі 2 цього звіту йдеться про діяльність Комітету в частині вдосконалення законодавства у сфері державної допомоги, зокрема щодо законопроектної роботи, погодження розроблених проектів відповідних нормативно-правових актів.

Розділ 3 цього звіту містить інформацію про діяльність Уповноваженого органу в контексті поширення знань у сфері державної допомоги, зокрема наведена

¹Відповідно до частини сьомої статті 16 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Уповноважений орган щороку, до 1 вересня наступного року, складає річний звіт про надання державної допомоги в Україні за попередній фінансовий рік та подає його Кабінетові Міністрів України.

інформація щодо вжитих протягом 2025 року Комітетом заходів, спрямованих на підвищення обізнаності у сфері державної допомоги.

Розділ 4 цього звіту висвітлює заходи міжнародного співробітництва Комітету у сфері державної допомоги, зокрема, проведені зустрічі та навчальні візити, а також співпрацю з Проектом міжнародної технічної допомоги «Узгодження правил і практик конкуренції та державної допомоги в Україні із законодавством ЄС» (COMPASA).

1. Система моніторингу і контролю державної допомоги суб'єктам господарювання в умовах воєнного стану

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» встановлює правові засади проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання, здійснення контролю за допустимістю такої допомоги для конкуренції, спрямований на забезпечення захисту та розвитку конкуренції, підвищення прозорості функціонування системи державної допомоги та дотримання міжнародних зобов'язань України у сфері державної допомоги.

Згідно з визначенням, наведеним у пункті 1 частини першої статті 1 Закону, державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

Отже, підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- фінансування державної підтримки здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

На виконання Закону та з метою забезпечення ефективної реалізації повноважень, покладених на Комітет як на Уповноважений орган для виконання міжнародних зобов'язань України, визначених Угодою про асоціацію, у Комітеті в липні 2017 року створено структурний підрозділ – Департамент моніторингу і контролю державної допомоги (далі – Департамент).

Штатна чисельність Департаменту наприкінці 2025 року становила 27 одиниць. Департамент працював у складі п'яти відділів із розподіленою галузевою спеціалізацією, які забезпечують реалізацію повноважень Комітету як Уповноваженого органу згідно з вимогами Закону.

Відповідно до пункту 5² розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону (згідно із Законом України від 15.03.2022 № 2134-IX, у редакції Закону України від 01.04.2022 № 2175-IX, враховуючи Закон України від 21.08.2025 № 4585-IX), зокрема, під час дії воєнного стану норми статей 6, 7, 9–16 цього Закону та інші норми законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону, не застосовуються.

Державна допомога, що надається під час дії воєнного стану, є допустимою.

Надавачів державної допомоги звільнено від обов'язку:

повідомлення про нову державну допомогу та про пропозиції щодо внесення змін до умов чинної державної допомоги, якщо така допомога надається під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування;

подання Комітету інформації про чинну державну допомогу, надану під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування.

Враховуючи викладене, наразі Комітет не отримує повідомлення про державну допомогу, не здійснює визначення належності заходів підтримки до державної допомоги та оцінку її допустимості для конкуренції.

Водночас протягом 2025 року Комітет проводив активну роботу з відновлення дії окремих положень Закону та його гармонізації з *acquis* ЄС.

Крім того, у 2025 році Комітет продовжив свою роботу в рамках виконання Плану заходів з удосконалення механізму державної допомоги суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.06.2022 № 476-р (далі – План).

Відповідно до Плану відповідальні виконавці мають забезпечити виконання заходів плану та надсилати щороку до 1 лютого Комітету інформацію про стан виконання плану заходів для її узагальнення та подання до 1 березня Кабінету Міністрів України (далі – КМУ, Уряд).

План передбачає, зокрема:

визначення Комітету відповідальним за розроблення та подання на розгляд Уряду проектів постанов КМУ про критерії оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги;

розроблення та здійснення надавачами державної допомоги заходів з надання підтримки за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів або будь-якої іншої

підтримки за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів суб'єктам господарювання з урахуванням вимог Закону;

забезпечення складення річного звіту про надання державної допомоги суб'єктам господарювання за попередній фінансовий рік, подання звіту про надання державної допомоги суб'єктам господарювання КМУ для публікації в газеті «Урядовий кур'єр» та розміщення на урядовому вебсайті.

Комітетом було прозвітовано КМУ щодо виконання Плану листом від 19.02.2026 № 500-29.1/01-2130є.

Серед іншого, Комітет у 2025 році продовжив здійснювати моніторинг заходів підтримки суб'єктів господарювання в рамках виконання доручення Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України від 07.08.2024 № 23872/2/1-24.

Відповідно до зазначеного доручення керівники центральних органів виконавчої влади, начальники військових адміністрацій щокварталу повинні надавати Комітету інформацію про реалізовані під час дії воєнного стану заходи з надання підтримки суб'єктам господарювання. Інформація надається надавачами державної допомоги за відповідною формою та узагальнюється Комітетом з метою здійснення відповідного моніторингу.

За звітний рік Комітет отримав більше 160 звітів від центральних органів виконавчої влади, інших органів державної влади та місцевого самоврядування. На загальнодержавному рівні надійшло близько 60 звітів, від органів місцевої влади – близько 100 звітів. Загалом надавачі поінформували Комітет про здійснення близько 1400 заходів підтримки, з яких більше 160 реалізовано органами державної влади на загальнодержавному рівні та близько 1200 – органами місцевої влади. Орієнтовна сума підтримки становить близько 8 мільярдів гривень.

Як на загальнодержавному, так і місцевому рівнях найбільш поширеними формами підтримки були гарантії, гранти, субсидії, митні та податкові пільги.

За результатами попереднього аналізу зазначених заходів підтримки встановлено, що ключовими напрямками підтримки на загальнодержавному рівні, зокрема, стали:

відновлення енергетичної інфраструктури з метою забезпечення збалансованості та цілісності української енергосистеми, підвищення енергетичної безпеки держави та економіки в цілому;

стимулювання збільшення виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії;

фінансування критично важливих потреб у ліквідності та стійкості акціонерного товариства «Укрзалізниця» з метою забезпечення стабільних і

безперебійних вантажних і пасажирських залізничних перевезень, а також надання евакуаційних послуг в Україні.

Ключовими напрямками підтримки на місцевому рівні стали:

- підтримка учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, сприяння у створенні та розвитку власного бізнесу зазначеними категоріями осіб;
- часткове відшкодування збитків, завданих нерухомому майну суб'єктів підприємництва внаслідок ведення бойових дій, у результаті яких таке нерухоме майно було знищене або пошкоджене;
- стимулювання суб'єктів малого підприємництва до створення нових робочих місць та забезпечення зростання зайнятості безробітних;
- підтримка місцевих товаровиробників, сприяння виробництву високоякісних та конкурентоспроможних товарів (продукції) місцевого виробництва;
- забезпечення заходів щодо відновлення об'єктів житлового фонду, які було пошкоджено внаслідок збройної агресії.

Крім того, встановлено, що продовжили діяти програми підтримки, які існували на день набрання чинності Законом, про які детально зазначено у [Звіті щодо інвентаризації програм підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, які існували на день набрання чинності Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»²](#), затверджені розпорядженням Комітету від 28.11.2024 № 22-рп).

Слід зазначити, що віднесення повідомлених заходів підтримки суб'єктів господарювання до державної допомоги та оцінка допустимості державної допомоги у встановленому Законом порядку може бути здійснена Комітетом лише після відновлення дії окремих положень Закону.

Попри призупинення дії окремих положень Закону, моніторинг заходів підтримки суб'єктів господарювання, наданої під час дії воєнного стану, залишився одним з ключових напрямів діяльності Уповноваженого органу у 2025 році.

Крім того, враховуючи актуальність питання здійснення моніторингу заходів підтримки суб'єктів господарювання, наданої під час дії воєнного стану, що безпосередньо пов'язано з переговорним процесом щодо вступу України до Європейського Союзу, у тому числі виконання ключових показників (closing

²На виконання домовленостей, досягнутих під час 10-го засідання Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі, у червні 2026 року звіт було оновлено. Віце-прем'єр-міністром з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України надано доручення щодо вжиття надавачами державної допомоги заходів з метою приведення програм чинної державної допомоги у відповідність із законодавством у сфері державної допомоги з урахуванням інформації, наведеної в оновленому звіті.

benchmarks) за переговорним розділом 8 «Конкурентна політика», у 2026 році Комітетом планується здійснити поглиблений аналіз таких заходів підтримки, а також надати практичні рекомендації надавачам державної допомоги щодо приведення цих заходів у відповідність із законодавством про державну допомогу.

2. Правотворча діяльність Антимонопольного комітету України у сфері державної допомоги

У 2025 році ключовим вектором діяльності Комітету як Уповноваженого органу залишалося удосконалення нормативно-правової бази у сфері державної допомоги з метою виконання міжнародних зобов'язань України щодо гармонізації національного законодавства про державну допомогу зі стандартами Європейського Союзу.

Протягом звітного періоду КМУ прийнято **3 постанови** про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги, головним розробником яких був Комітет. Також Комітетом затверджено **одне розпорядження** щодо процедурних правил у сфері державної допомоги.

Крім цього, Комітетом здійснено погодження **7 розроблених проектів нормативно-правових актів** у сфері державної допомоги відповідно до вимог Регламенту КМУ, затвердженого постановою КМУ від 18.07.2007 № 950 (у редакції постанови КМУ від 09.11.2011 № 1156) (зі змінами).

2.1. Законопроектна робота

Протягом звітного періоду відновлення дії Закону було одним з пріоритетних напрямів законопроектної роботи, оскільки є однією з умов подальшої підготовки України до членства в Європейському Союзі, а також є необхідним для дотримання міжнародних зобов'язань України та виконання стратегічних планів, зокрема:

реформи 4 розділу 6 Плану України, схваленого розпорядженням КМУ від 18.03.2024 № 244-р (зі змінами), яка передбачає набрання чинності оновленим законодавством про державну допомогу, включаючи положення щодо послуг загального економічного інтересу, з повним відновленням контролю державної допомоги з боку Комітету;

пункту 96 Плану заходів з виконання рекомендацій Європейської комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року, затвердженого розпорядженням КМУ від 28.03.2025 № 300-р, що передбачає розроблення та подання на розгляд Уряду законопроекту про скасування призупинення дії Закону;

рекомендацій Європейської комісії, відображених у Звіті Європейської комісії від 04.11.2025 про прогрес України в рамках Пакета розширення

Європейського Союзу 2025 року, які полягають у необхідності скасування призупинення застосування контролю за державною допомогою;

підпункту 4 пункту 249 Плану пріоритетних дій Уряду на 2025 рік, затвердженого розпорядженням КМУ від 10.09.2025 № 1003-р, який передбачає розроблення та подання КМУ законопроекту про відновлення контролю державної допомоги;

пункту 34 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2025 рік», затвердженого постановою Верховної Ради України від 11.02.2025 № 4228-ІХ, яким визначено строки подання та розгляду Верховною Радою України проекту Закону про скасування призупинення дії Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Так, протягом 2025 року Комітетом розроблено, а КМУ внесено на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо відновлення дії його окремих норм, особливостей їх застосування під час дії правового режиму воєнного стану та удосконалення проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання», зареєстрований у Верховній Раді України 30.12.2025 за № 14345 (далі – Законопроект № 14345 від 30.12.2025).

Законопроектом № 14345 від 30.12.2025³ запропоновані, зокрема, такі зміни до Закону:

1) відновлення дії норм Закону, які наразі не застосовуються, крім територій України, на яких ведуться активні бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією та для яких не визначені дати завершення бойових дій або тимчасової окупації, а також протягом року з дати завершення бойових дій або тимчасової окупації;

2) нове визначення «незначна допомога» (така допомога має відповідати умовам віднесення підтримки за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів до незначної допомоги) та збільшення порогових значень незначної допомоги з 200 000 євро до 300 000 євро і до 750 000 євро для послуг, що становлять загальний економічний інтерес (далі – ПЗЕІ). При дотриманні відповідних умов повідомлення щодо незначної допомоги не подаються;

3) визначення умов, при дотриманні яких державна допомога на відшкодування збитків, спричинених надзвичайними ситуаціями (в т. ч. збройною агресією російської федерації), є допустимою;

4) визначення Уповноваженим органом умов, за яких діяльність не вважається економічною діяльністю, та інших умов, за яких заходи з підтримки суб'єктів

³Відповідно до картки законопроект знятий з розгляду.

господарювання не належать до державної допомоги та не потребують подання до Уповноваженого органу повідомлення про нову державну допомогу;

5) удосконалення норм щодо ПЗЕІ. Зокрема, передбачено нове визначення, а саме послуги, які органи державної влади або органи місцевого самоврядування визначають у нормативно-правових та/або розпорядчих актах та/або інших документах як такі, що є важливими для громадян і відповідають суспільним інтересам, та які не надаються або не можуть надаватися суб'єктами господарювання без державної підтримки через умови, пов'язані, зокрема, з вартістю, якістю, безперервністю та доступністю таких послуг (на сьогодні Перелік ПЗЕІ встановлюється Урядом);

6) з метою удосконалення проведення моніторингу державної допомоги передбачені зміни щодо реєстру державної допомоги, зокрема, його діджиталізація, інформації, що подається до реєстру, зокрема щодо незначної допомоги з урахуванням вимог *acquis* ЄС.

Крім того, протягом 2025 року Комітетом взято участь у розгляді у Верховній Раді України проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо подання інформації про державну допомогу суб'єктам господарювання та відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання», зареєстрований у Верховній Раді України 05.11.2024 за № 12181 (далі – Законопроект № 12181), який було розроблено на виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки, затвердженої постановою КМУ від 04 березня 2023 р. № 220 (зі змінами) (далі – Програма), зокрема, шляхом участі у засіданні Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу, яке відбулося 19 червня 2025 року.

Законопроектом № 12181 передбачалося внесення змін до Закону згідно з якими, зокрема:

порушення керівниками, іншими посадовими особами надавачів державної допомоги законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання тягне за собою відповідальність, встановлену законом;

визначалися дні вчинення та виявлення відповідних правопорушень у вигляді: неподання Уповноваженому органу надавачами державної допомоги повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, що призвело до надання незаконної державної допомоги, крім державної допомоги, недопустимої для конкуренції;

надання державної допомоги, недопустимої для конкуренції;

неподання надавачами державної допомоги інформації, подання інформації в неповному обсязі Уповноваженому органу у строки, встановлені нормативно-правовими актами або Уповноваженим органом, подання недостовірної інформації Уповноваженому органу.

Відповідно до статті 105 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI (зі змінами), Законопроект № 12181 у зв'язку з відставкою Уряду у липні 2025 року було відкликано.

Враховуючи продовження строку виконання Програми, а також те, що Законопроект № 14345 передбачається ряд положень, що містилися в Законопроекті № 12181, зокрема щодо відповідних змін до статей 8 і 16 Закону, Комітетом було доопрацьовано проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання»⁴.

Крім того, протягом звітного періоду в рамках взаємодії з Верховною Радою України представниками Комітету як Уповноваженого органу взято участь у 14 засіданнях комітетів Верховної Ради України щодо розгляду законопроектів згідно з порядками денними, а саме:

13.01.2025 засідання Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу;

20.03.2025 засідання підкомітету з питань автомобільного транспорту, міського електричного транспорту та метрополітенів Комітету з питань транспорту та інфраструктури;

24.03.2025 засідання Комітету з питань транспорту та інфраструктури;

14.04.2025 засідання Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу;

29.04. 2025 засідання Комітету з питань транспорту та інфраструктури;

02.05.2025 засідання Комітету з питань економічного розвитку;

12.05.2025 засідання Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу;

23.07.2025 засідання Комітету з питань економічного розвитку;

24.09.2025 засідання Комітету з питань економічного розвитку;

01.10.2025 засідання Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу;

⁴Законопроект схвалений на засіданні Комітету 29.01.2026 та зареєстрований Верховною Радою України 08.06.2026 за № 15304. Відповідно до картки законопроекту № 15304 законопроект знятий з розгляду.

29.10.2025 засідання Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу;

18.11.2025 засідання Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу;

21.11.2025 засідання Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу;

27.11.2025 засідання Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг.

2.2. Прийняті підзаконні нормативно-правові акти у сфері державної допомоги

Протягом звітного періоду прийнято **3 постанови** КМУ про затвердження критеріїв оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги, розробником яких був Комітет, а саме:

1. Постанова КМУ від 18.04.2025 № 462 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2023 р. № 348».

Постанова розроблена з метою актуалізації окремих положень Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для підтримки середнього та малого підприємництва, затверджених постановою КМУ від 18 квітня 2023 р. № 348, у зв'язку із внесенням змін до Регламенту Комісії (ЄС) № 651/2014 про визнання окремих категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком при застосуванні статей 107 та 108 Договору про функціонування Європейського Союзу та з метою забезпечення відповідності національного законодавства у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання *acquis* ЄС.

Постановою внесено зміни до:

1) Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів, затверджених постановою КМУ від 18 квітня 2023 р. № 348, зокрема, щодо:

доповнення термінами «завершення здійснення інвестицій», «та сама або подібна господарська діяльність», «нематеріальні активи», «матеріальні активи»;

уточнення сфер діяльності суб'єктів господарювання, на які не поширюється дія цих критеріїв;

доповнення положеннями щодо невиключення податку на додану вартість до розміру допустимих витрат як такого, що підлягає відшкодуванню;

визначення правил поєднання державної допомоги для забезпечення розвитку регіонів із будь-якою іншою державною допомогою;

визначення строків публікації інформації надавачем державної допомоги; уточнення обсягу допустимих витрат, які можуть покриватися за рахунок державної допомоги для суб'єктів середнього та малого підприємництва;

уточнення розрахунку максимального розміру державної допомоги для реалізації інвестиційного проекту, зокрема, у частині збільшення показників розміру допустимих витрат, щодо якого надавач державної допомоги може застосовувати розрахунок максимального розміру державної допомоги;

уточнення інвестицій, які вважаються частиною єдиного інвестиційного проекту;

зобов'язання для отримувача державної допомоги в частині уточнення строку переміщення діяльності;

2) Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для підтримки середнього та малого підприємництва, затверджених постановою КМУ від 18 квітня 2023 р. № 348, зокрема, щодо:

доповнення терміном «стартап»;

форм надання державної допомоги для підтримки стартапів, а саме у формі податкових заходів та у формі відчуження (передачі) права на об'єкт права інтелектуальної власності або надання дозволу (ліцензії) на використання об'єкта права інтелектуальної власності на безоплатній основі або за вартістю, нижче ринкової;

збільшення показників максимального розміру державної допомоги для підтримки стартапів;

визначення строків публікації інформації надавачем державної допомоги;

доповнення положень щодо невиключення податку на додану вартість до розміру допустимих витрат як такого, що підлягає відшкодуванню;

визначення правил поєднання державної допомоги для підтримки середнього та малого підприємництва з будь-якою іншою державною допомогою.

2. Постанова КМУ від 11 червня 2025 р. № 673 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на професійну підготовку працівників».

Постанова розроблена з метою оновлення чинного правового регулювання державної допомоги суб'єктам господарювання на професійну підготовку працівників, з урахуванням внесення змін до Регламенту Комісії (ЄС) № 651/2014 про визнання окремих категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком при застосуванні статей 107 та 108 Договору про функціонування Європейського

Союзу, а також необхідності імплементації Повідомлення Європейської комісії «Критерії для аналізу сумісності державної допомоги на навчання за умови індивідуального повідомлення» (2009/C 188/01).

Критеріями, зокрема, передбачено таке.

Ці критерії застосовуються для проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається з метою стимулювання роботодавця підвищувати професійний рівень працівників.

Ці критерії не застосовуються до оцінки допустимості державної допомоги, зокрема:

що надається для здійснення обов'язкової підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації працівників відповідно до вимог законодавства;

що надається вугледобувним підприємствам на покриття витрат, які виникли внаслідок їх ліквідації та спрямовуються такими підприємствами на здійснення заходів з професійної підготовки працівників з метою забезпечення подальшого пошуку такими працівниками нового місця роботи поза межами вугледобувної промисловості.

До категорії отримувачів державної допомоги належать суб'єкти господарювання, що провадять господарську діяльність у будь-якій галузі.

Державна допомога повинна мати стимулюючий ефект, підтвердження наявності якого здійснюється на підставі вимог, визначених цими критеріями (для державної допомоги у формі податкових заходів визначені окремі вимоги підтвердження наявності стимулюючого ефекту).

Максимальний розмір державної допомоги становить до 50 відсотків сукупного розміру допустимих витрат, а також може бути збільшений до 70 відсотків сукупного розміру допустимих витрат:

1) у разі здійснення заходів із професійної підготовки працівників, що є особами з інвалідністю та/або незабезпеченими особами та/або внутрішньо переміщеними особами та/або учасниками бойових дій, які віднесені до однієї з категорій, зазначених у пунктах 19 і 20 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», - до 10 відсоткових пунктів;

2) у разі надання допомоги суб'єктам середнього підприємництва - до 10 відсоткових пунктів та у разі надання допомоги суб'єктам малого підприємництва - до 20 відсоткових пунктів.

У разі надання державної допомоги на професійну підготовку працівників, які працюють у секторі морського транспорту, максимальний розмір державної допомоги може бути збільшений до 100 відсотків сукупного розміру допустимих витрат, якщо працівники, які проходять професійну підготовку, не є членами

екіпажу судна, а є понадштатними працівниками судна та професійна підготовка здійснюється на судні, яке зареєстровано згідно з Кодексом торговельного мореплавства України.

Державна допомога спрямовується на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат на:

оплату праці викладацького персоналу та працівників за час, протягом якого вони проходять професійну підготовку; проїзд; проживання; придбання навчальних матеріалів, інструментів й обладнання, які безпосередньо пов'язані з професійною підготовкою працівників, та їх амортизацію в обсязі, необхідному для професійної підготовки працівників;

консультаційні послуги, пов'язані з професійною підготовкою працівників;

адміністративні, накладні витрати та витрати на оренду за час, протягом якого працівники проходять професійну підготовку.

Якщо загальний обсяг державної допомоги перевищує 3 млн євро за офіційним курсом Національного банку, встановленим на дату її надання, для одного отримувача державної допомоги, така державна допомога є допустимою у разі додаткового виконання умов, визначених цими критеріями.

3. [Постанова КМУ від 7 липня 2025 р. № 805](#) «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги суб'єктам господарювання, що надається для сприяння окремим видам господарської діяльності або для окремих економічних сфер».

Постанова розроблена з метою імплементації положень статей 262–267 Угоди про асоціацію та загальних принципів оцінки допустимості державної допомоги, спрямованої на досягнення цілей статті 107(3)(с) Договору про функціонування ЄС.

Критеріями, зокрема, передбачено таке.

Ці критерії застосовуються для проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається з метою сприяння окремим видам господарської діяльності або для окремих економічних сфер.

Ці критерії застосовуються, якщо захід державної допомоги не охоплюється дією затверджених критеріїв оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги та з урахуванням вимог статті 264 Угоди про асоціацію.

Ці критерії не застосовуються до оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, що мають статус банку або фінансової установи.

До категорій отримувачів державної допомоги належать суб'єкти господарювання, які одночасно відповідають таким ознакам:

здійснюють господарську діяльність в окремих видах господарської діяльності або окремих економічних сферах;

є суб'єктами господарювання, які не перебувають у скрутному становищі.

Державна допомога спрямовується на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат, а саме витрат, які є необхідними для досягнення мети державної допомоги та безпосередньо пов'язані з проектом, який реалізується із залученням державної допомоги, чи діяльністю, на яку надається державна допомога.

Державна допомога є допустимою, якщо виконуються умови, встановлені цими критеріями, а саме:

1) державна допомога сприяє розвитку окремих видів господарської діяльності або окремих економічних сфер;

2) державна допомога не призводить до надмірних негативних наслідків для конкуренції або обмеження конкуренції.

Державна допомога, що сприяє розвитку окремих видів господарської діяльності або окремих економічних сфер, повинна відповідати таким умовам:

сприяє розвитку чітко визначеного виду господарської діяльності або визначених економічних сфер та досягає позитивного ефекту такої державної допомоги для економічних та суспільних інтересів порівняно з негативними наслідками для конкуренції;

має стимулюючий ефект.

отримання державної допомоги не призводить до порушення вимог законодавства України та/або Угоди про асоціацію.

Державна допомога, що не призводить до надмірних негативних наслідків для конкуренції або обмеження конкуренції, повинна сукупно відповідати таким умовам:

заходи державної допомоги сприяють виправленню ситуації на ринку у разі, коли ринок не має можливості самостійно забезпечити ефективний розвиток окремих видів господарської діяльності або окремих економічних сфер;

надавачем державної допомоги визначено недоліки ринку, які перешкоджають розвитку окремого виду господарської діяльності або окремих економічних сфер за відсутності державної допомоги;

відсутні інші заходи (інструменти) для досягнення мети надання державної допомоги зі сприяння розвитку окремого виду господарської діяльності або окремих економічних сфер, які призводитимуть до менших негативних наслідків для конкуренції;

надавачем державної допомоги обґрунтовано необхідність отримання суб'єктами господарювання державної допомоги для досягнення її мети та розв'язання проблем, на які спрямована така державна допомога; вибір форми

державної допомоги та доведено, що обрана ним форма надання державної допомоги є формою, яка матиме найменший негативний наслідок для конкуренції;

максимальний розмір державної допомоги повинен обмежуватися до мінімуму, а саме повинен відповідати сумі чистих додаткових витрат, необхідних для досягнення мети державної допомоги;

якщо державна допомога надається для будівництва та/або модернізації об'єкта інфраструктури і такий об'єкт інфраструктури доступний для інших користувачів, крім отримувача (отримувачів) державної допомоги, умови доступу таких користувачів до цього об'єкта інфраструктури повинні бути недискримінаційними та загальнодоступними.

Під час визначення негативних наслідків державної допомоги для конкуренції Уповноважений орган бере до уваги основні види спотворення конкуренції, спричинені наданням державної допомоги.

Розпорядження Комітету від 29.05.2025 р. № 5-рп «Про внесення змін до розпоряджень Антимонопольного комітету України від 28 грудня 2015 року № 43-рп та від 04 березня 2016 року № 2-рп» (зареєстроване в Міністерстві юстиції України 07 липня 2025 року за № 1033/44439)

Розпорядження було розроблено з метою удосконалення процесів цифровізації у сфері державної допомоги та забезпечення відповідності Порядку ведення та доступу до реєстру державної допомоги суб'єктам господарювання вимогам законодавства, зокрема Закону України «Про публічні електронні реєстри».

Зазначеним розпорядженням внесено низку змін до нормативно-правових актів, що регулюють питання організації та здійснення контролю за наданням державної допомоги суб'єктам господарювання, а саме:

Порядку ведення та доступу до реєстру державної допомоги суб'єктам господарювання;

Порядку, форм та вимог щодо подання Комітету інформації про чинну державну допомогу суб'єктам господарювання;

Порядку проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання;

форм повідомлень, наведених у додатках 1 і 2 до Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги.

Зміни, визначені цим розпорядженням, передбачають врегулювання процедур подання звітності до реєстру державної допомоги, оновлення та оптимізацію форм подання інформації, а також гармонізацію положень чинних порядків.

Крім цього, для забезпечення уніфікації підходів до підготовки та подання інформації, а також для спрощення процесів її обробки та аналізу, розпорядженням доопрацьовано перелік категорій державної допомоги, що містяться у формах повідомлень про надання такої допомоги. Зокрема, у додатках 1 і 2 до Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги уточнюються відповідні категорії.

З метою реалізації зазначених законодавчих змін, зокрема до Порядку ведення та доступу до реєстру державної допомоги суб'єктам господарювання, протягом 2025 року проводилась активна робота з модернізації реєстру державної допомоги.

Відповідно до тристороннього договору від 24 листопада 2025 року № 1 за рахунок коштів міжнародних донорів Комітету були надані послуги з розробки програмного забезпечення «Реєстр державної допомоги»⁵.

2.3. Погодження розроблених проектів підзаконних нормативно-правових актів у сфері державної допомоги

З метою імплементації в національне законодавство відповідних положень права Європейського Союзу (*acquis* ЄС), створення правових механізмів реалізації положень Закону, а також забезпечення нормативно-правової бази під час здійснення оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, Комітетом протягом звітного періоду здійснювалось погодження розроблених відповідно до вимог Регламенту КМУ **7 проектів** нормативно-правових актів у сфері державної допомоги, 2 з яких було прийнято Урядом у 2026 році.

1. Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг з перевезення пасажирів, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес та внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 23 травня 2018 р. № 420»⁶.

Проект акта спрямований на імплементацію в національне законодавство положень Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1370/2007 від 23 жовтня 2007 року про громадські послуги пасажирських перевезень залізничним і дорожнім транспортом та скасування регламентів Ради (ЄЕС) № 1191/69 та № 1107/70.

⁵Наказом Голови Комітету від 18.05.2026 № 47-ОД програмне забезпечення «Реєстр державної допомоги» введено в дослідну експлуатацію.

⁶[Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 5 лютого 2026 р. № 161](#) «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг з перевезення пасажирів, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес».

Проектом критеріїв пропонується передбачити, зокрема, таке.

Ці критерії застосовуватимуться для проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається з метою сприяння окремим видам господарської діяльності, а саме на надання послуг з перевезення пасажирів міським електричним, автомобільним, залізничним та внутрішнім водним транспортом, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес, за винятком перевезень, які здійснюються з метою туризму.

Ці критерії не застосовуватимуться до оцінки допустимості державної допомоги:

- яка надається під час здійснення концесії;
- на надання послуг з перевезення вантажів.

До категорій отримувачів державної допомоги належатимуть суб'єкти господарювання або група суб'єктів господарювання, які надають послуги, що становлять загальний економічний інтерес.

Спеціальний обов'язок із надання ПЗЕІ покладатиметься на суб'єкта господарювання згідно з договором або, як виняток, нормативно-правовим актом, що встановлює загальне правило.

Договір має містити, зокрема, чіткий зміст спеціальних обов'язків, механізм розрахунку і контролю компенсації, запобігання надмірній компенсації та її повернення.

У разі коли компетентний орган укладає із суб'єктом господарювання, який є внутрішнім оператором, договір, згідно з яким на такого суб'єкта господарювання покладається спеціальний обов'язок із надання ПЗЕІ, такий договір, крім загальних умов, повинен містити заборону внутрішньому оператору надавати послуги, що становлять загальний економічний інтерес, у тому числі як субпідрядника, за межами території, на яку поширюються повноваження органу місцевого самоврядування, або за межами території, щодо якої було укладено договір, якщо надавачем державної допомоги є орган виконавчої влади.

Максимальний строк дії договору про покладання спеціального обов'язку становить: 10 років – для автомобільного, тролейбусного та внутрішнього водного транспорту, 15 років – для трамвая, метрополітену, залізничного транспорту.

Максимальний розмір державної допомоги, який може надаватися суб'єкту господарювання на надання ПЗЕІ, не повинен перевищувати розміру компенсації, враховуючи сукупний розмір державної допомоги.

Витратами, що можуть бути відшкодовані отримувачу державної допомоги, є тільки витрати, пов'язані з наданням ПЗЕІ, до яких, зокрема, належать виплати працівникам, витрати на інфраструктуру та на експлуатаційні матеріали,

придбання, ремонт транспортних засобів, постійні загальновиробничі витрати, обґрунтований прибуток та інші витрати, пов'язані з наданням ПЗЕІ.

Суб'єкт господарювання (отримувач державної допомоги) зобов'язаний здійснювати розподіл рахунків (доходів і витрат) між ПЗЕІ та іншими послугами.

2. Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на охорону навколишнього природного середовища» (на заміну постанови КМУ від 11 жовтня 2021 р. № 1060).

Проект акта спрямований на імплементацію в національне законодавство положень Регламенту (ЄС) № 651/2014, що передбачає визнання певних категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком відповідно до статей 107 і 108 Договору про функціонування Європейського Союзу, та Повідомлення Європейської комісії 2022/С 80/01 «Рекомендації щодо державної допомоги для клімату, захисту навколишнього середовища та енергетики».

Проектом критеріїв пропонується передбачити, зокрема, таке.

Ці критерії застосовуватимуться для проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається на охорону навколишнього природного середовища.

Ці критерії не застосовуватимуться до оцінки допустимості державної допомоги, зокрема:

що надається на розробку та виробництво екологічно чистих продуктів, машин, обладнання чи транспортних засобів з метою роботи з меншою кількістю природних ресурсів і на реалізацію заходів з метою покращення безпеки чи гігієни на виробництві;

що надається суб'єктам господарювання, які здійснюють свою діяльність у сфері атомної енергетики.

Загальними умовами допустимості державної допомоги на охорону навколишнього природного середовища є:

максимальна тривалість надання державної допомоги не повинна перевищувати 10 років;

отримувачами державної допомоги можуть бути суб'єкти господарювання, що провадять діяльність у будь-якій галузі;

державна допомога повинна мати стимулюючий ефект, підтвердження наявності якого здійснюється на підставі вимог, визначених цими критеріями (для державної допомоги у формі податкових заходів визначені окремі вимоги підтвердження наявності стимулюючого ефекту);

максимальний розмір державної допомоги, що може бути наданий отримувачу державної допомоги, визначається з урахуванням сукупного розміру державної допомоги і не може перевищувати 100 відсотків суми допустимих витрат;

отримання державної допомоги не повинно призводити до порушення законодавства України та/або Угоди про асоціацію.

Визначено умови допустимості для 18 видів державної допомоги, зокрема:

для розгортання інфраструктури зарядки або заправки;

для придбання, оренди екологічно чистого транспорту або транспорту з нульовим рівнем викидів, а також для модернізації такого транспорту;

на сприяння укладенню договорів на підвищення енергетичної ефективності;

для впровадження заходів, здійснення яких забезпечує підвищення рівня енергетичної ефективності в будівлях, та реалізується фондом енергоефективності або іншими фінансовими посередниками;

на сприяння виробництву та використанню енергії з відновлюваних джерел, відновлюваного водню та високоефективній когенерації;

на здійснення заходів із будівництва або модернізації об'єктів енергетичної інфраструктури тощо.

Окремо щодо кожного виду державної допомоги на охорону навколишнього природного середовища визначено мету державної допомоги, витрати, що можуть бути відшкодовані отримувачам державної допомоги, максимальний розмір державної допомоги, яка може надаватися, а також умови допустимості такої державної допомоги у разі, якщо загальний обсяг такої допомоги перевищує встановлений максимальний розмір.

3. Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, що надається для розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, викликаних широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти України».

Проект акта спрямований на імплементацію в національне законодавство положень Повідомлення Європейської комісії № 2023/С 101/03 «Тимчасова кризова та перехідна рамка щодо державної допомоги для підтримки економіки після агресії Росії проти України».

Проектом критеріїв пропонується передбачити, зокрема, таке.

Ці критерії застосовуватимуться для проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається з метою розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, викликаних широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти України.

Ці критерії не застосовуватимуться до оцінки допустимості державної допомоги, зокрема:

суб'єктам господарювання, щодо яких застосовуються спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи, прийняті Європейським Союзом та/або Україною;

суб'єктам господарювання, що належать або контролюються особами, організаціями чи органами, щодо яких застосовуються санкції, прийняті Європейським Союзом та/або Україною;

суб'єктам господарювання, що діють у галузях промисловості, на які поширюються санкції, прийняті Європейським Союзом та/або Україною;

на переміщення діяльності суб'єкта господарювання між країною – членом Європейського Союзу та Україною.

До категорій отримувачів державної допомоги належатимуть суб'єкти господарювання, які зазнали фінансових проблем, пов'язаних з широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти України, та потребують підтримки, яка не може бути забезпечена за рахунок власних джерел.

Державна допомога надаватиметься за видами, а саме державна допомога:

для реалізації програм державної допомоги з визначеним бюджетом (державна допомога з обмеженим обсягом);

на підтримку ліквідності (для фінансування оборотного капіталу та для здійснення інвестицій, що пов'язані із провадженням суб'єктами підприємництва господарської діяльності) у формі гарантій;

на підтримку ліквідності (для фінансування оборотного капіталу та для здійснення інвестицій, що пов'язані із провадженням суб'єктами підприємництва господарської діяльності) у формі пільгових кредитів;

на покриття додаткових витрат суб'єктів господарювання у зв'язку зі значним зростанням цін на природний газ, електроенергію та теплову енергію;

інвестиційного характеру для прискорення розгортання відновлюваних джерел енергії та зберігання енергії;

операційного характеру для прискорення розгортання відновлюваних джерел енергії та зберігання енергії;

для декарбонізації промислових виробничих процесів шляхом електрифікації та/або використання відновлюваних джерел енергії та водню на основі електричної енергії, а також для заходів з енергоефективності;

на додаткове зменшення споживання електричної енергії;

для прискорених інвестицій у секторах, стратегічних для переходу до безвуглецевої економіки.

Окремо щодо кожного виду державної допомоги для розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру, викликаних

широкомасштабною військовою агресією російської федерації проти України, визначатиметься мета державної допомоги, витрати, що можуть бути відшкодовані отримувачам державної допомоги, максимальний розмір державної допомоги, яка може надаватися, а також умови допустимості такої державної допомоги.

Максимальний розмір державної допомоги, що може бути наданий отримувачу державної допомоги, визначатиметься з урахуванням сукупного розміру державної допомоги та не може перевищувати 100 відсотків суми допустимих витрат.

4. Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на розгортання електронних комунікаційних мереж та/або надання універсальних електронних комунікаційних послуг, і внесення змін до деяких постанов КМУ»⁷.

Проект акта спрямований на імплементацію в національне законодавство положень Регламенту Комісії (ЄС) № 651/2014 про визнання окремих категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком при застосуванні статей 107 та 108 Договору про функціонування Європейського Союзу, Повідомлення Європейської комісії щодо Рекомендацій про державну допомогу для широкосмугових мереж 2023/C 36/01, Рішення Комісії 2012/21/EU від 20.12.2011 про застосування статті 106 (2) Договору про функціонування Європейського Союзу до державної допомоги у формі компенсаційної виплати за надання громадських послуг, наданої окремим суб'єктам господарювання, яким доручено надання послуг загального економічного інтересу⁸, та Рамкового повідомлення Європейської комісії щодо державної допомоги у формі компенсації за надання публічних послуг (2011) 2012/C 8/03.

Проектом критеріїв пропонується передбачити, зокрема, таке.

Ці критерії застосовуватимуться для проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій з метою сприяння окремим видам господарської діяльності, визначеним цими критеріями.

Ці критерії не застосовуватимуться до оцінки допустимості державної допомоги:

⁷ За результатами погодження проекту постанови КМУ назву змінено: «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій, і внесення змін до деяких постанов КМУ».

⁸ Рішення Комісії (ЄС) 2012/21/ЄС від 20.12.2011 втратило чинність у зв'язку з прийняттям Рішення Комісії (ЄС) 2025/2630 від 16 грудня 2025 року про застосування статті 106 (2) Договору про функціонування Європейського Союзу до державної допомоги у формі компенсації за публічні послуги, що надається певним підприємствам, яким доручено надання послуг загального економічного інтересу.

що надається на експортну діяльність;

якщо її надання обумовлено виконанням отримувачем державної допомоги – іноземним суб'єктом господарювання обов'язкової вимоги мати головний офіс на території України;

якщо її надання залежить від зобов'язання отримувача державної допомоги використовувати товари (роботи, послуги) вітчизняного виробництва.

До категорій отримувачів державної допомоги за цими критеріями належатимуть:

суб'єкти господарювання, що здійснюють господарську діяльність у сфері електронних комунікацій;

суб'єкти господарювання, які не перебувають у скрутному становищі.

Державна допомога є допустимою на:

розгортання електронних комунікаційних мереж доступу (фіксованого, мобільного доступу четвертого й п'ятого покоління) та мережі агрегації;

надання електронних комунікаційних послуг;

надання цільової адресної соціальної допомоги для отримання універсальних електронних комунікаційних послуг;

забезпечення доступу до універсальних електронних комунікаційних послуг, що є послугою, яка становить загальний економічний інтерес.

Державна допомога повинна мати стимулюючий ефект, підтвердження наявності якого здійснюється на підставі вимог, визначених цими критеріями (для державної допомоги у формі податкових пільг визначені окремі вимоги підтвердження наявності стимулюючого ефекту).

Максимальний розмір державної допомоги, що може бути наданий отримувачу державної допомоги, визначатиметься з урахуванням сукупного розміру державної допомоги.

Проектом критеріїв також пропонується визначити:

загальні умови надання державної допомоги на розгортання електронних комунікаційних мереж;

спеціальні умови надання державної допомоги на розгортання мережі фіксованого доступу;

спеціальні умови надання державної допомоги на розгортання мережі мобільного доступу четвертого й п'ятого покоління;

спеціальні умови надання державної допомоги на розгортання мережі агрегації;

умови надання державної допомоги на надання електронних комунікаційних послуг;

додаткові умови надання державної допомоги на розгортання електронних комунікаційних мереж та/або надання електронних комунікаційних послуг;

умови надання цільової адресної соціальної допомоги для отримання універсальних електронних комунікаційних послуг;

умови надання державної допомоги на забезпечення доступу до універсальних електронних комунікаційних послуг, що є послугою, що становить загальний економічний інтерес.

Крім затвердження критеріїв, проект постанови передбачає внесення змін до чинних урядових актів. Зокрема, пропонується уточнити поняття «інфраструктура електронних комунікаційних мереж» у критеріях допустимості державної допомоги для місцевої інфраструктури (постанова КМУ від 13.10.2023 № 1087), а також розширити перелік послуг загального економічного інтересу у сфері електронних комунікацій (постанова КМУ від 23.05.2018 № 420).

5. Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність» (на заміну постанови КМУ від 7 лютого 2018 р. № 118)⁹.

Проект акта розроблено з метою оновлення чинного правового регулювання державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність з урахуванням змін у законодавстві Європейського Союзу, зокрема, Регламенті Комісії (ЄС) № 651/2014 про визнання окремих категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком при застосуванні статей 107 та 108 Договору про функціонування Європейського Союзу та Повідомленні Європейської комісії «Рамковий документ щодо державної допомоги на наукові дослідження, технічний розвиток та провадження інноваційної діяльності» (2022/C 414/01).

Проектом критеріїв пропонується передбачити, зокрема, таке.

Ці критерії застосовуватимуться для проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається з метою сприяння господарській діяльності у сфері наукових досліджень, технічного розвитку та інноваційної діяльності.

Ці критерії не застосовуватимуться до оцінки допустимості державної допомоги, зокрема, у разі коли надання обмежує можливість отримувача державної

⁹[Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 18 лютого 2026 р. № 216.](#)

допомоги використовувати результати наукових досліджень, технічного розвитку та інноваційної діяльності на території держав-членів Європейського Союзу.

До категорій отримувачів державної допомоги належатимуть суб'єкти господарювання, що провадять господарську діяльність у будь-якій галузі.

Державна допомога є допустимою для:

- наукового (науково-технічного) проекту;
- дослідницької інфраструктури;
- інфраструктури випробувань та експериментів;
- інноваційного кластера;
- підтримки інноваційної діяльності суб'єктів середнього та малого підприємництва;
- процесної та організаційної інновації.

Державна допомога повинна мати стимулюючий ефект, підтвердження наявності якого здійснюється на підставі вимог, визначених цими критеріями (для державної допомоги у формі податкових заходів визначені окремі вимоги підтвердження наявності стимулюючого ефекту).

Максимальний розмір державної допомоги, що може бути наданий отримувачу державної допомоги, визначатиметься з урахуванням сукупного розміру державної допомоги.

Державна допомога надається для реалізації наукового (науково-технічного) проекту, до якого належить одна або декілька з таких категорій:

- фундаментальні наукові дослідження;
- прикладні наукові дослідження;
- науково-технічні (експериментальні) розробки;
- техніко-економічне обґрунтування.

Для кожної з категорій встановлено максимальний розмір державної допомоги від 25 до 100 відсотків сукупного розміру допустимих витрат залежно від категорії.

Максимальний розмір державної допомоги для:

- дослідницької інфраструктури не повинен перевищувати 50 відсотків сукупного розміру допустимих витрат;

- інфраструктури випробувань та експериментів не повинен перевищувати: 25 відсотків сукупного розміру допустимих витрат – для суб'єктів великого підприємництва; 35 відсотків – для середнього; 45 відсотків – для малого;

- інноваційного кластера не повинен перевищувати для: інвестиційної державної допомоги – 65 відсотків сукупного розміру допустимих витрат; операційної державної допомоги – 50 відсотків сукупного розміру допустимих

витрат протягом періоду надання державної допомоги; - підтримки інноваційної діяльності суб'єктів середнього та малого підприємництва не повинен перевищувати 50 відсотків сукупного розміру допустимих витрат;

для процесної та організаційної інновації не повинен перевищувати: 15 відсотків сукупного розміру допустимих витрат – для суб'єктів великого підприємництва за умови взаємовигідної співпраці із суб'єктами середнього та малого підприємництва, витрати яких становлять щонайменше 30 відсотків сукупного розміру допустимих витрат; 50 відсотків сукупного розміру допустимих витрат – для суб'єктів середнього та малого підприємництва.

При цьому в окремих випадках передбачено збільшення максимального розміру державної допомоги у разі виконання додаткових умов.

6. Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для аудіовізуальних творів».

Проект акта спрямований на імплементацію в національне законодавство положень Повідомлення Європейської комісії про державну допомогу для фільмів та інших аудіовізуальних творів від 15.11.2013 (2013/С 332/01) та окремих положень Регламенту Комісії (ЄС) № 651/2014 про визнання окремих категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком при застосуванні статей 107 та 108 Договору про функціонування Європейського Союзу.

Проектом критеріїв пропонується передбачити, зокрема, таке.

Ці критерії застосовуватимуться для проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається з метою підтримки культури та збереження культурної спадщини на виробництво й розповсюдження аудіовізуальних творів.

Ці критерії не застосовуватимуться до оцінки допустимості державної допомоги:

надання якої зумовлене виконанням отримувачем державної допомоги – іноземним суб'єктом господарювання обов'язкової вимоги мати головний офіс на території України (дозволяється мати філію та/або представництво на території України на дату отримання державної допомоги в розпорядження);

надання якої залежить від зобов'язання отримувача державної допомоги використовувати товари вітчизняного виробництва.

До категорій отримувачів державної допомоги належатимуть суб'єкти господарювання, які одночасно:

не перебувають у скрутному становищі;

здійснюють виробництво та/або розповсюдження аудіовізуальних творів.

Державна допомога повинна мати стимулюючий ефект, підтвердження наявності якого здійснюється на підставі вимог, визначених цими критеріями (для державної допомоги у формі податкових заходів визначені окремі вимоги підтвердження наявності стимулюючого ефекту).

Максимальний розмір державної допомоги, що може бути наданий отримувачу державної допомоги, визначатиметься з урахуванням сукупного розміру державної допомоги.

Державна допомога надається, якщо така допомога підтримує культурний продукт, тобто аудіовізуальний твір відповідає критеріям відбору, зокрема конкурсного відбору, або пройшов культурний тест, умови якого визначені Законом України «Про державну підтримку кінематографії в Україні».

Державна допомога на розвиток кінопроектів аудіовізуальних творів (зокрема на написання сценаріїв), розроблення режисерського сценарію, підготовчий період виробництва аудіовізуальних творів надається, якщо із синопсиса вбачається, що сюжетна лінія / сценарій / центральна тема аудіовізуального сценарію має культурне та/або історичне значення та/або відображає українські та/або європейські культурні цінності.

Державна допомога надається як:

допомога на підготовку до виробництва;

допомога на виробництво;

допомога на розповсюдження.

Максимальний розмір державної допомоги на виробництво не повинен перевищувати 50 відсотків допустимих витрат. Це значення може збільшуватися:

до 60 відсотків допустимих витрат на виробництво – для транскордонного виробництва, що фінансується Україною та принаймні однією державою – членом ЄС й передбачає розробників аудіовізуальних творів з України та принаймні з однієї держави – члена ЄС;

до 100 відсотків допустимих витрат на виробництво – на складні аудіовізуальні твори та спільне виробництво за участю країн зі Списку отримувачів офіційної допомоги для розвитку Комітету з питань сприяння розвитку Організації економічного співробітництва та розвитку, оприлюдненого на офіційному вебсайті Організації економічного співробітництва та розвитку.

Максимальний розмір державної допомоги на підготовку до виробництва не повинен перевищувати 100 відсотків допустимих витрат; максимальний розмір державної допомоги на розповсюдження визначатиметься як відсоток допустимих витрат на цей процес, що є рівним відсотку, за яким визначений відсоток

допустимих витрат допомоги на виробництво, та не повинен перевищувати 50 відсотків допустимих витрат на розповсюдження аудіовізуальних творів.

7. Проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, що здійснюють банківську діяльність».

Проект акта спрямований на імплементацію в національне законодавство положень Повідомлення Комісії про застосування з 1 серпня 2013 року правил державної допомоги для підтримки заходів на користь банків у контексті фінансової кризи.

Проектом критеріїв пропонується передбачити, зокрема, таке.

Ці критерії застосовуватимуться для проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається для забезпечення фінансової стабільності та мінімізації спотворення конкуренції між банками та сприяння стабільності банківської системи в Україні.

Отримувачами державної допомоги за цими критеріями є банки у значенні, наведеному в Законі України «Про банки та банківську діяльність».

Державна допомога є допустимою, якщо вона надається з метою:
рекапіталізації та управління знеціненими активами;
підтримки ліквідності;
ліквідації банку.

Заходи державної допомоги щодо рекапіталізації та управління непрацюючими активами вживаються для покриття дефіциту капіталу, який встановлюється за результатами стрес-тестування Національним банком України.

Державна допомога для рекапіталізації та управління непрацюючими активами може бути визнана допустимою лише тоді, коли надавач державної допомоги підтвердить, що отримувачем були вжиті всі можливі заходи для зменшення обсягу державної допомоги.

Для цього надавач державної допомоги повинен надати Уповноваженому органу окрему програму капіталізації банку до надання плану реструктуризації або як його складову.

На підставі програми капіталізації, яка включає аналіз якості активів банку та прогнозну оцінку достатності капіталу, визначається обсяг залишкового дефіциту капіталу банку, який може бути покритий за рахунок державної допомоги. Для покриття залишкового дефіциту капіталу за рахунок державної допомоги Уповноваженому органу надається план реструктуризації.

Банк, який отримує державну допомогу для рекапіталізації та управління непрацюючими активами, повинен запровадити політику обмеження сум винагороди для працівників, включаючи членів правління та ради банку.

Державна допомога для підтримки ліквідності у формі кредитів та гарантії щодо виконання зобов'язань надаються банкам із метою короткострокової стабілізації їхнього фінансового стану та може бути надана негайно й без попередньої розробки та затвердження плану реструктуризації. Така підтримка застосовується для оперативного реагування на кризові ситуації та забезпечення стабільності банківської системи.

Державна допомога для підтримки ліквідності у формі кредитів та гарантії щодо виконання зобов'язань може бути визнана допустимою, якщо вона надається на період до шести місяців.

Державна допомога для підтримки ліквідності у формі кредитів та гарантії щодо виконання зобов'язань може бути надана банкам, які не мають дефіциту капіталу.

Розмір плати за надання державних гарантій розраховуватиметься за формулою, визначеною цим проектом критеріїв.

Державна допомога на ліквідацію банку надається в разі, якщо:

банк визнаний неплатоспроможним у порядку, визначеному законодавством України, та нездатний повернутися до довготривалої фінансової життєздатності;

ліквідація банку неможлива відповідно до спеціальної процедури, передбаченої Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб».

До повідомлення про державну допомогу, яка надається для ліквідації банку, надавач державної допомоги подає план врегулювання (рішення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, що визначає спосіб, економічне обґрунтування, строки та умови виведення неплатоспроможного банку з ринку).

Додатком до проекту критеріїв пропонується визначити типовий план реструктуризації.

Підсумовуючи правотворчу діяльність у звітному періоді, слід зазначити, що удосконалення нормативно-правової бази у сфері державної допомоги та її гармонізація з *acquis* ЄС залишаються одним з пріоритетів діяльності Комітету як Уповноваженого органу, оскільки це невід'ємна частина переговорного процесу про вступ України до ЄС.

Крім того, з метою виконання зобов'язань України, передбачених переговорною рамкою Європейського Союзу, яка була сформована, зокрема, за результатами офіційного скринінгу відповідності законодавства України праву ЄС, Урядом наприкінці 2025 року було розроблено проект Національної програми

адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (*acquis* ЄС)¹⁰ (далі – Нацпрограма).

Зазначена програма розширила коло завдань Комітету в частині удосконалення нормативно-правової бази у сфері державної допомоги. При цьому деякі завдання Нацпрограми вже були виконані / виконуються Комітетом у звітному періоді.

Враховуючи зазначене, подальша адаптація законодавства України у сфері державної допомоги, зокрема в рамках виконання Нацпрограми, залишиться ключовим напрямом діяльності Комітету й у 2026 році.

3. Підвищення обізнаності у сфері державної допомоги

З метою подальшого розвитку ефективної системи державної допомоги одним із пріоритетних напрямів роботи Комітету, як і в попередні роки, залишається поширення знань щодо застосування законодавства у сфері державної допомоги.

Протягом 2025 року проведено:

✓ 17 круглих столів та інших масових заходів;

✓ 31 виступ із питань надання державної допомоги на конференціях, семінарах та зустрічах.

У 2025 році Комітет за письмовими зверненнями надавачів, отримувачів та інших зацікавлених сторін надав більше 30 письмових індивідуальних роз'яснень із питань застосування законодавства у сфері державної допомоги.

Крім того, окремим напрямом діяльності Комітету протягом звітного періоду стала роз'яснювальна робота за результатом моніторингу заходів державної допомоги у різних сферах.

Протокольним рішенням Комітету від 16.01.2025 № 2 схвалено План моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання на 2025 рік (далі – План).

Згідно з Планом проведено моніторинг державної підтримки в окремих сферах, а саме: енергетики, літакобудування, інвестиційних проектів із значними інвестиціями, концесій, лісового господарства, а також фінансових інструментів Фонду розвитку підприємництва (далі – Фонд)¹¹. В рамках моніторингу здійснено комплексний аналіз відповідного національного законодавства, що є підставою для надання такої підтримки, фактичних умов її надання, а також враховано відповідні норми актів права ЄС.

¹⁰[Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2026 р. № 438.](#)

¹¹ Відповідно до Закону України «Про Національну установу розвитку» найменування Фонду розвитку підприємництва змінено на Національну установу розвитку.

За результатами моніторингу Комітетом в рамках виконання Плану надано **6 роз'яснень** з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги, зокрема, щодо наявності ознак державної допомоги та умов її допустимості:

- в рамках покладання спеціальних обов'язків із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів на суб'єктів господарювання згідно з постановою КМУ № 483 ([роз'яснення від 26.06.2025 № 1-pp/дд](#));
- щодо державної підтримки суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у галузі літакобудівної промисловості (роз'яснення від 14.08.2025 № 2-pp/дд¹²);
- в рамках реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями ([роз'яснення від 25.09.2025 № 3-pp/дд](#));
- щодо державної підтримки суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства ([роз'яснення від 09.10.2025 № 4-pp/дд](#));
- під час здійснення державно-приватного партнерства та виконання концесійних договорів ([роз'яснення від 16.10.2025 № 5-pp/дд](#));
- щодо підтримки, яка надається через Фонд (лист Комітету № 500-29.1/02-13729є від 23.12.2025 надісланий Міністерству економіки, довкілля та сільського господарства України¹³ та Міністерству фінансів України).

Також Комітетом надано роз'яснення з питань застосування законодавства про державну допомогу в рамках покладання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу ([роз'яснення від 11.12.2025 № 6-pp/дд](#)).

В рамках проведення моніторингу та з метою надання зазначених роз'яснень Комітетом було проаналізовано більше 40 нормативно-правових актів, що є підставами для надання підтримки / допомоги у відповідних сферах, норми актів права Європейською Союзом, а також узагальнено практику Комітету щодо застосування законодавства про державну допомогу.

1. Роз'яснення щодо покладання на суб'єктів господарювання спеціальних обов'язків на ринку електричної енергії

Під час моніторингу встановлено, що правовою підставою для надання державної підтримки є 2 нормативно-правових акти:

Закон України «Про ринок електричної енергії»;

¹²Роз'яснення не розміщувались на вебсайті Комітету, оскільки містять інформацію з обмеженим доступом.

¹³Відповідно до постанови КМУ від 17.07.2026 № 963 Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України перейменовано на Міністерство економіки та довкілля України.

постанова КМУ від 05.06.2019 № 483 (в редакції постанови КМУ від 11.08.2021 № 859) «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії».

Встановлено, що відповідно до національного законодавства послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів (далі – Послуги) належать до послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

Оцінка допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання ПЗЕІ здійснюється на підставі Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, затверджених постановою КМУ від 05.01.2024 № 12 (далі – Критерії ПЗЕІ).

У роз'ясненнях зазначається:

1. Підтримка суб'єкта господарювання, який надає зазначені Послуги, за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів не є державною допомогою відповідно до Закону, якщо будуть кумулятивно виконуватися умови, за яких буде виключено надання переваги суб'єктам господарювання для провадження окремих видів господарської діяльності. Ці умови встановлені у пункті 4 Критеріїв ПЗЕІ.

2. Якщо за результатами розгляду повідомлення про державну допомогу буде встановлено, що не виконуються умови, за яких виключається надання переваги для провадження окремих видів господарської діяльності, то відповідна підтримка може бути визнана державною допомогою відповідно до Закону.

Для забезпечення допустимості такої державної допомоги для конкуренції умови її надання повинні відповідати положенням Критеріїв ПЗЕІ.

3. Про необхідність встановлення зобов'язань щодо забезпечення суб'єктом господарювання ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності таким чином, аби забезпечити належний розподіл доходів і витрат підприємства від здійснення послуги із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів, та іншої господарської діяльності, в тому числі яка здійснюється в рамках виконання інших покладених спеціальних обов'язків.

2. Роз'яснення щодо підтримки у галузі літакобудівної промисловості

Під час моніторингу встановлено, що правовою підставою для надання державної підтримки є 6 нормативно-правових актів, зокрема:

Закон України «Про розвиток літакобудівної промисловості»;

Митний кодекс України;

Податковий кодекс України;

підзаконні нормативно-правові акти, що впливають із зазначених Закону та Кодексів.

Встановлено, що у межах реалізації державної політики підтримки галузі літакобудівної промисловості протягом останніх років надавалась фінансова підтримка суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність у галузі літакобудівної промисловості, зокрема у формі податкових та митних пільг.

Низкою рішень Комітетом було визначено належність наданої підтримки до державної допомоги та визнано її чинною державною допомогою, що має ознаки недопустимої для конкуренції, та в разі якщо така державна допомога буде надаватись після 02.08.2022, вона буде допустимою для конкуренції відповідно до статті 6 Закону за умови внесення надавачем державної допомоги змін до умов її надання та виконання зобов'язань. Також з метою приведення державної допомоги суб'єктам літакобудування у відповідність із вимогами Закону та Угоди про асоціацію Комітетом були надані рекомендації.

Оцінка допустимості державної допомоги здійснювалася на підставі Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва, затверджених постановою КМУ від 7 лютого 2018 року № 57 (втратила чинність відповідно до пункту 2 постанови КМУ від 18.04.2023 № 348).

Також встановлено, що строк дії заходів державної допомоги суб'єктам літакобудування закінчився 1 січня 2025 року. Водночас існує низка законодавчих ініціатив щодо продовження дії таких заходів.

У роз'ясненнях, зокрема, зазначається:

1. Продовження дії заходів державної допомоги в рамках програми державної допомоги на розвиток літакобудівної промисловості після 01.01.2025, розроблення нормативно-правового акта, яким встановлюються умови надання такої державної допомоги, мають здійснюватися з урахуванням Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів, затверджених постановою КМУ від 18.04.2023 № 348.

2. У разі внесення суттєвих змін до програми державної допомоги на розвиток літакобудівної промисловості або запровадження нової програми такий захід потребуватиме подання повідомлення до Комітету після відновлення дії окремих положень Закону у встановленому законодавством України порядку.

3. Роз'яснення щодо реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями

Під час моніторингу встановлено:

що правовою підставою для надання державної підтримки є 11 нормативно-правових актів, зокрема:

Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні»;

підзаконні нормативно-правові акти, що впливають із зазначеного Закону.

Встановлено, що в Україні реалізується низка інвестиційних проектів із значними інвестиціями. Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» та низка підзаконних нормативно-правових актів, що випливають із цього Закону, формують програму державної підтримки.

При цьому державна підтримка, що надається інвесторам із значними інвестиціями в рамках реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями, зокрема на підставі зазначених НПА, може містити ознаки державної допомоги.

Оцінка допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на реалізацію інвестиційних проектів із значними інвестиціями може здійснюватися на підставі Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів, які затверджено постановою КМУ від 18.04.2023 № 348, з урахуванням положень щодо обмеження сфери застосування цих критеріїв.

Також встановлено, що до Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» та підзаконних нормативно-правових актів, що випливають із цього Закону, з моменту прийняття було внесено зміни, зокрема, щодо розширення переліку форм державної підтримки, уточнення процедур подання заявок і укладення спеціальних інвестиційних договорів та розширення сфер, в яких можуть реалізовуватися такі проекти.

Крім того, в кінці 2021 року Комітет розпочав розгляд справи про державну допомогу, яка надається, зокрема, на підставі Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» інвесторам із значними інвестиціями у формі податкових стимулів та забезпечення за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом, будівництва об'єктів суміжної інфраструктури, який було призупинено у зв'язку із введенням воєнного стану.

У роз'ясненнях зазначається:

1. У зв'язку із законодавчими змінами до нормативно-правових актів, які є підставою для надання державної підтримки суб'єктам господарювання, що реалізують інвестиційні проекти із значними інвестиціями, та в разі нових законодавчих ініціатив щодо умов надання державної підтримки надавач державної допомоги має подати до Комітету інформацію про такі зміни після відновлення дії окремих положень Закону, з метою актуалізації інформації, поданої в рамках розгляду справи про державну допомогу.

2. Якщо за результатом аналізу наданої надавачем державної допомоги інформації Комітет визначить належність державної підтримки до державної допомоги та встановить, що допомога підпадає під категорію допомоги для забезпечення розвитку регіонів, умови надання такої державної допомоги повинні відповідати положенням Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги

суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів, затверджених постановою КМУ від 18.04.2023 № 348.

3. Якщо буде встановлено, що державна допомога підпадає під іншу категорію державної допомоги, для забезпечення її допустимості для конкуренції умови надання такої державної допомоги залежно від визначеної цілі та категорії державної допомоги повинні відповідати:

- критеріям оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, які визначено КМУ; або
- умовам надання державної допомоги, передбаченим відповідними актами асquis Європейського Союзу, у разі відсутності критеріїв для окремих категорій державної допомоги на рівні національного законодавства, з урахуванням положень статті 264 Угоди про асоціацію.

4. Роз'яснення щодо заходів підтримки у сфері лісового господарства

Під час моніторингу встановлено, що правовою підставою для надання державної підтримки є 5 нормативно-правових актів:

- Лісовий кодекс України;
- Бюджетний кодекс України;
- Податковий кодекс України;
- Земельний кодекс України;

Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг, затверджений постановою КМУ від 20 грудня 2017 року № 1016¹⁴.

Також опрацьовано 9 місцевих програм підтримки та розвитку лісового господарства.

Встановлено, що відповідно до Лісового кодексу України видатки на підвищення продуктивності лісів, поліпшення їх якісного складу, відтворення і охорону здійснюються, зокрема, за рахунок державного та місцевих бюджетів. Для підтримки лісового господарства передбачені окремі бюджетні програми, зокрема, на ведення лісового та мисливського господарства, охорону і захист лісів, створення захисних насаджень.

Протягом 2018–2024 років здійснювалося фінансування заходів у сфері лісового та мисливського господарства за рахунок загального та спеціального фондів Державного бюджету України. При цьому фінансувалися виключно

¹⁴Постанова КМУ від 20 грудня 2017 року № 1016 втратила чинність на підставі пункту 2 постанови КМУ від 04.06.2026 № 730 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді».

державні установи та організації, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів.

Крім того, відповідно до Податкового кодексу України запроваджено тимчасовий захід підтримки у вигляді звільнення від сплати рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Також встановлено, що протягом 2023–2024 років за рахунок місцевих ресурсів (місцевих бюджетів) здійснювалося фінансування структурних підрозділів (філій) державного підприємства «Ліси України» за 9 програмами.

Зазначені заходи державної підтримки суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері лісового господарства за рахунок ресурсів держави та/або місцевих ресурсів, можуть містити ознаки державної допомоги.

Враховуючи положення статті 264 Угоди про асоціацію, у разі відсутності критеріїв для окремих категорій державної допомоги на рівні національного законодавства оцінка допустимості державної допомоги суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність у сфері лісового господарства, може здійснюватися на підставі відповідних актів *acquis* Європейського Союзу.

У роз'ясненнях зазначається:

1. Підтримка за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства, не є державною допомогою відповідно до Закону, якщо вона надається на здійснення неекономічної діяльності. При цьому обов'язковим є забезпечення розмежування економічної та неекономічної діяльності та ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності.

2. У разі дотримання чотирьох кумулятивних умов поняття державної допомоги підтримка, що надається суб'єктам господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства, за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів може містити ознаки державної допомоги та потребуватиме подання повідомлення до Комітету після відновлення дії окремих положень Закону у встановленому законодавством України порядку.

3. У разі віднесення такої державної підтримки до державної допомоги оцінка її допустимості здійснюється відповідно до затверджених КМУ критеріїв або в разі відсутності таких – згідно з відповідними актами *acquis* Європейського Союзу залежно від цілі надання державної допомоги.

5. Роз'яснення щодо державної підтримки під час здійснення державно-приватного партнерства та виконання концесійних договорів

Під час моніторингу встановлено, що правовою підставою для надання державної підтримки є 3 нормативно-правових акти:

Закон України «Про державно-приватне партнерство»;
Закон України «Про концесію»;

Закон України «Про публічно-приватне партнерство».

Встановлено, що станом на 2025 рік в Україні реалізуються 22 договори державно-приватного партнерства, з яких 9 – це концесійні договори, зокрема, щодо будівництва парково-рекреаційного комплексу; будівництва сміттесортувального комплексу; реставрації комплексу будівель для надання готельно-ресторанних послуг; модернізації / реконструкції мереж теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення.

19.06.2025 було прийнято Закон України «Про публічно-приватне партнерство», який набрав чинності 31.10.2025 та визнав таким, що втратив чинність, Закон України «Про державно-приватне партнерство». Крім того, зазначеним законом були внесені зміни до Закону, відповідно до яких дія Закону не поширюється на публічно-приватне партнерство, концесії.

При цьому Угода про асоціацію не містить положень щодо не непоширення дії законодавства про державну допомогу на підтримку публічно-приватного партнерства та концесій.

За практикою Європейської комісії, для визначення підтримки у сфері публічно-приватного партнерства та концесії такою, що «не є державною допомогою», необхідно забезпечити проведення конкурсів з обрання приватного партнера / концесіонера з дотриманням принципів, передбачених *acquis* Європейського Союзу для конкурентної, прозорої, недискримінаційної та безумовної процедури, а також належних критеріїв відбору концесіонера або приватного партнера, зокрема Повідомлення Комісії Європейського Союзу щодо поняття державної допомоги, згідно зі статтею 107(1) Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – ДФЄС) C/2016/2946 (далі – Повідомлення Комісії ЄС).

У роз'ясненнях зазначається:

1. Підтримка суб'єкта господарювання для виконання концесійних договорів або для здійснення державно-приватного партнерства за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів не є державною допомогою відповідно до Закону, якщо кумулятивно (одночасно) виконуються умови, визначені статтею 35 Закону України «Про концесію» або статтею 18 Закону України «Про державно-приватне партнерство» та якщо конкурс з обрання концесіонера відповідатиме принципам конкурентної, прозорої, недискримінаційної та безумовної процедури конкурсного відбору, передбаченим пунктами 90–96 Повідомлення Комісії ЄС.

2. У разі недотримання умов, визначених Законом України «Про концесію» або Законом України «Про державно-приватне партнерство», та невідповідності конкурсу з обрання концесіонера / державного партнера принципам, передбаченим Повідомленням Комісії ЄС, підтримка суб'єкта господарювання для виконання концесійних договорів або для здійснення державно-приватного партнерства за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів може містити ознаки державної допомоги відповідно до Закону та потребуватиме подання повідомлення до

Комітету, після відновлення дії окремих положень Закону, у порядку встановленому чинним законодавством.

6 Роз'яснення про підтримку, яка надається через Фонд розвитку підприємництва

Під час моніторингу встановлено, що правовою підставою для надання державної підтримки є 3 нормативно-правових акти, зокрема:

Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні»;

Порядок використання коштів державного бюджету, передбачених для забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва (із змінами), затверджений постановою КМУ від 24 січня 2020 року № 29 (далі – Постанова № 29);

постанова КМУ від 24 січня 2020 року № 28 «Про надання фінансової державної підтримки» (далі – Постанова № 28), якою затверджено:

Порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва;

Порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва за договорами фінансового лізингу;

Порядок надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва за договорами факторингу.

Встановлено, що Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» визначаються основні напрями державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва в Україні, одним з яких є забезпечення фінансової державної підтримки малих і середніх підприємств шляхом запровадження державних програм кредитування, надання гарантій для отримання кредитів, часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами тощо.

Надання фінансової державної підтримки здійснюється, зокрема, спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, іншими органами виконавчої влади. Фінансова державна підтримка надається за рахунок державного та місцевих бюджетів.

Постанова № 29 визначає механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерства економіки за програмою «Забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва».

Метою використання бюджетних коштів є надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва в Україні, спрямованої, зокрема, на розвиток підприємництва, збільшення обсягів виробництва, експорту, імпортозаміщення, розвиток високотехнологічного виробництва, енергоефективності, впровадження інновацій.

Відповідно до Постанови № 29 бюджетні кошти спрямовуються Фонду на надання фінансової державної підтримки відповідно до порядків, затверджених Постановою № 28.

Згідно з Постановою № 29 бюджетні кошти, отримані Фондом, використовуються для покриття витрат Фонду за супроводження та забезпечення надання фінансової державної підтримки.

Отже, підтримка, яка надається відповідно до Порядку використання коштів, передбачених для функціонування Фонду, та порядків, затверджених Постановою № 28, надається як на рівні суб'єктів підприємництва, так і на рівні Фонду.

Встановлено, що підтримка суб'єктів господарювання, яка надається за рахунок ресурсів держави відповідно до порядків, затверджених Постановою № 28, може призводити до надання їм переваги та, відповідно, може містити ознаки державної допомоги.

У роз'ясненнях зазначається:

Для забезпечення допустимості державної допомоги відповідно до Закону та Угоди про асоціацію:

цілі надання державної підтримки, передбачені порядками, затвердженими Постановою № 28, повинні відповідати цілям, визначеним у статтях 5, 6 Закону;

умови надання підтримки повинні відповідати критеріям оцінки допустимості державної допомоги відповідно до цих цілей.

7 Роз'яснення щодо покладання на суб'єктів господарювання спеціальних обов'язків на ринку природного газу

Під час моніторингу встановлено, що правовою підставою для надання державної підтримки є 4 нормативно-правових акти:

Закон України «Про ринок природного газу»;

постанова КМУ від 06.03.2022 № 222 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу»;

постанова КМУ від 19.07.2022 № 812 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу щодо особливостей постачання природного газу виробникам теплової енергії та бюджетним установам»;

постанова КМУ від 03.12.2020 № 1194 (в редакції постанови КМУ від 24.06.2023 № 628) «Про затвердження Порядку визначення компенсації, що надається суб'єктам ринку природного газу, на яких покладаються спеціальні обов'язки».

Встановлено, що отримувачем компенсації економічно обґрунтованих витрат, понесених суб'єктом ринку природного газу в рамках покладених на нього спеціальних обов'язків, відповідно до національного законодавства є НАК «Нафтогаз України».

У межах виконання спеціальних обов'язків на ринку природного газу НАК «Нафтогаз України» надає послуги, які можуть бути віднесені до ПЗЕІ.

Оцінка допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на надання ПЗЕІ здійснюється на підставі Критеріїв ПЗЕІ.

У роз'ясненнях зазначається:

1. Підтримка НАК «Нафтогаз України» як суб'єкта господарювання, який надає ПЗЕІ, за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів не є державною допомогою відповідно до Закону, якщо будуть кумулятивно виконуватися умови, за яких буде виключено надання переваги суб'єкту господарювання для провадження окремих видів господарської діяльності. Ці умови встановлені у пункті 4 Критеріїв ПЗЕІ.

2. У випадку, якщо не виконуються умови, за яких виключається надання переваги для провадження окремих видів господарської діяльності, відповідна підтримка НАК «Нафтогаз України» може бути визнана державною допомогою відповідно до Закону.

3. Про необхідність на законодавчому рівні встановити зобов'язання щодо забезпечення суб'єктом господарювання ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності таким чином, щоб забезпечувався належний розподіл доходів і витрат підприємства від надання послуг в рамках покладених на нього спеціальних обов'язків з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу та здійснення іншої господарської діяльності, зокрема тієї, що здійснюється в рамках виконання інших покладених спеціальних обов'язків.

Враховуючи важливість подальшого поширення знань щодо застосування законодавства у сфері державної допомоги, а також актуальність питання приведення програм державної допомоги у відповідність із законодавством про державну допомогу, що безпосередньо пов'язано з виконання ключових показників (closing benchmarks) за переговорним розділом 8 «Конкурентна політика», у 2026 році Комітет планує здійснити моніторинг державної допомоги в окремих сферах / галузях та продовжити роз'яснювальну роботу.

4. Міжнародна співпраця у сфері державної допомоги

Основним напрямом міжнародної співпраці Комітету у сфері державної допомоги протягом звітного періоду стала взаємодія з Європейською Стороною в

частині реалізації міжнародних зобов'язань України щодо відновлення дії окремих положень Закону.

Так, в тісній співпраці з представниками Європейської комісії Комітетом було розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо відновлення дії його окремих норм, особливостей їх застосування під час дії правового режиму воєнного стану та удосконалення проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання».

Під час міжвідомчого погодження зазначеного проекту Закону України було проведено низку нарад та зустрічей з представниками Європейської Сторони, під час яких надавалась консультативна допомога та рекомендації щодо окремих положень законопроекту з метою повної гармонізації Закону з *acquis* ЄС.

За результатом зазначеної співпраці проект Закону України Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо відновлення дії його окремих норм, особливостей їх застосування під час дії правового режиму воєнного стану та удосконалення проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання», внесений Комітетом на розгляд КМУ, враховує позицію Європейської Сторони та узгоджений з представниками Європейської комісії, що контролюють виконання *Ukraine Facility*, а також Генерального директорату з питань конкуренції.

4.1. Двостороння зустріч Європейської комісії та України в рамках здійснення офіційного скринінгу відповідності законодавства України праву ЄС за переговорним розділом 8 «Конкурентна політика»

Важливою подією звітного періоду в частині міжнародної співпраці Комітету стала участь представників Комітету у двосторонній скринінговій зустрічі між Європейською комісією та Україною в рамках здійснення офіційного скринінгу відповідності законодавства України праву ЄС за переговорним розділом 8 «Конкурентна політика» (далі – Двостороння зустріч), де Комітет виступав головним відповідальним органом. Зазначена зустріч відбулася з 27 по 29 січня 2025 року в місті Брюссель (Королівство Бельгія).

Під час Двосторонньої зустрічі делегація Української Сторони представила інформацію щодо стану підготовки України до членства в Європейському Союзі в контексті адаптації *acquis* ЄС, поточного стану приведення законодавства про державну допомогу у відповідність із правом Європейського Союзу, а також запланованих заходів з імплементації законодавства ЄС у національне право.

В рамках Двосторонньої зустрічі делегацією Української Сторони було представлено (8 презентацій), зокрема:

загальний огляд правової бази системи контролю за державною допомогою в Україні, поняття «державна допомога», основних положень Закону, питань допомоги «*de minimis*», інституційної структури контролю за державною допомогою. В кінці презентації було зазначено про плани України щодо вдосконалення контролю за державною допомогою;

процесуальні норми Закону, інших підзаконних актів та практику їх застосування. Було наведено основні статистичні показники застосування законодавства про державну допомогу в Україні;

правова база, загальний огляд правил державної допомоги та приклади правозастосування щодо послуг, що становлять загальний економічний інтерес, блокових винятків та регіональної допомоги;

загальний огляд правил державної допомоги на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність, на професійну підготовку працівників, на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць, на сприяння інвестиціям ризикового фінансування, на сприяння реалізації важливих проектів спільного європейського інтересу, а також поняття суб'єктів малого та середнього підприємництва;

загальний огляд правил державної допомоги у формі гарантій та у формі податкових заходів, допомоги для експортно-кредитного страхування, щодо референтної, дисконтної ставок та ставки повернення, а також щодо прозорості та оцінювання державної допомоги;

загальний огляд правил державної допомоги на захист навколишнього середовища та в енергетичному секторі, у вугільному секторі, державної допомоги для порятунку та реструктуризації, а також у металургійному секторі та щодо поштових послуг;

загальний огляд правил державної допомоги: суб'єктам господарювання для аудіовізуальних творів; на надання послуг у сфері медіа, що становлять загальний економічний інтерес; на розгортання електронних / комунікаційних мереж та/або надання універсальних електронних комунікаційних послуг; на надання послуг з перевезення пасажирів, що становлять загальний економічний інтерес; у сфері залізничного, морського та авіаційного транспорту;

загальний огляд імплементації та застосування в Україні Тимчасових кризових рамок у банківській сфері, щодо подолання наслідків COVID-19 та агресії росії проти України.

Загалом проаналізовано на предмет відповідності *acquis* ЄС та презентовано стан імплементації в національне законодавство України близько 80 актів права Європейського Союзу у сфері державної допомоги.

За результатами офіційного скринінгу Європейською комісією було сформовано звіт, в якому, зокрема, зазначено, що правова база щодо державної допомоги в цілому узгоджена з правилами ЄС. Так, визначення державної допомоги загалом відповідає статті 107 Договору про функціонування Європейського Союзу, однак вторинне законодавство щодо горизонтальної допомоги, секторальної допомоги та спеціальних інструментів допомоги частково узгоджено з відповідним *acquis* ЄС.

Європейська комісія зазначила, що Україні необхідно завершити адаптацію свого законодавства до *acquis* ЄС.

Участь представників Української Сторони у Двосторонній зустрічі забезпечила можливість продовжити спільний діалог з Європейською Стороною в рамках переговорного розділу 8 «Конкурентна політика».

4.2. Навчальні візити представників Комітету до країн – членів ЄС та співпраця Комітету з Проектом міжнародної технічної допомоги «узгодження правил і практик конкуренції та державної допомоги в Україні із законодавством ЄС» (COMPASA)

У травні 2025 року на запрошення проекту «COMPASA» представники Комітету взяли участь у навчальному заході, що відбувся у місті Рига (Латвія).

Під час заходу представники Комітету взяли участь у спеціалізованому тренінгу з питань конкуренції та державної допомоги відповідно до Робочого плану проекту «COMPASA», а саме Заходу 3.2 «Навчальні візити до інших конкурентних відомств ЄС / держав – членів ЄС».

Під час навчального заходу представники Комітету, зокрема, ознайомилися з практиками щодо питань державної допомоги відповідних відомств Латвійської Республіки, зокрема Міністерства фінансів, ознайомилися з діяльністю фінансової установи ALTUM – латвійського інституту розвитку, а також із досвідом Латвійської Республіки у процесі переговорів про вступ до Європейського Союзу у сфері державної допомоги.

Також представники Комітету долучились до обговорення, зокрема, ключових питань інвентаризації державної допомоги, а також правил державної допомоги для сприяння інвестиціям.

Крім цього, учасники навчального заходу заслухали доповіді щодо:

програм державної допомоги у сфері виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії;

надання державної допомоги для банківського сектору;

державної допомоги у формі податкових заходів.

За результатами навчального заходу встановлено робочі контакти між делегацією Комітету, представниками Міністерства фінансів Латвійської Республіки та фінансової установи ALTUM.

У жовтні 2025 року представниками Комітету взято участь у навчальному тренінгу, присвяченому законодавству ЄС у сфері конкуренції та державної допомоги, а також практиці розгляду відповідних справ, який відбувся у місті Брюссель (Королівство Бельгія).

Програмою навчального тренінгу було охоплено лекційні блоки, панельні дискусії та практичні воркшопи з таких тем:

- «Загальний огляд поняття державної допомоги (основи оцінки та процедури, напроцювання)»;

- «Керівні принципи регіональної державної допомоги»;

- «Державна допомога для енергетичного переходу»;

- «Державна допомога у поштовому секторі».

Під час навчального тренінгу було акцентовано увагу на новій системі регулювання державної допомоги, що супроводжує Угоду про чисту промисловість з метою підтримки розвитку чистої енергії, декарбонізації та чистих технологій, а саме Рамкову угоду про державну допомогу «Чиста промислова угода» (CISAF), яку було впроваджено Європейською комісією 25 червня 2025 року на заміну Тимчасовій кризовій та перехідній рамці (TCTF).

Крім того, під час тренінгу було надано огляд останньої судової практики на прикладі кейсів щодо державної допомоги на будівництво атомної електростанції, а також державної допомоги у формі податкових заходів.

За результатами участі у навчальному тренінгу представниками Комітету отримано найбільш актуальну інформацію щодо останніх змін в регулюванні державної допомоги в ЄС.

Участь у зазначених навчальних візитах сприяла активному залученню Комітету до міжнародної співпраці, обміну досвідом із питань державної допомоги, а також надала можливість працівникам Комітету ознайомитися з останніми тенденціями та новелами у сфері контролю державної допомоги.

Отримані знання будуть застосовані при реалізації поточних завдань Комітету, зокрема під час удосконалення нормативно-правової бази у різних сферах

(транспорт, широкосмуговий зв'язок, наукові дослідження, технічний розвиток та інновації тощо).

Окремим напрямом співпраці Комітету з проектом «COMPASA» є перегляд та вдосконалення нормативно-правової бази у сфері державної допомоги в Україні відповідно до законодавства та практики ЄС, а також підвищення обізнаності працівників Комітету у сфері європейського законодавства про державну допомогу. Ці напрями передбачають консультацію Комітету під час розробки нових законодавчих пропозицій та надання експертних висновків з питань державної допомоги, а також проведення семінарів і вебінарів щодо вдосконалення методології правозастосування відповідно до потреб Комітету.

Так, протягом 2025 року Комітетом від експертів проекту «COMPASA» було отримано близько 40 експертних висновків та консультацій на запити Комітету щодо розробки нормативно-правових актів та окремих питань застосування законодавства у сфері державної допомоги.

Також експертами проекту «COMPASA» було підготовлено Звіт щодо розрахунку грантового еквівалента допомоги.

З метою підвищення обізнаності працівників Комітету у сфері європейського законодавства про державну допомогу експертами проекту «COMPASA» було проведено 19 навчальних вебінарів.

Висновки та напрями подальшої роботи Комітету у 2026 році

Висновки

Попри зупинення дії окремих положень Закону у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, Комітет за 2025 рік реалізував заплановані пріоритетні заходи в частині моніторингу державної допомоги, удосконалення нормативно-правової бази, адвокатування системи державної допомоги та виконання міжнародних зобов'язань України у сфері державної допомоги.

1. З метою виконання міжнародних зобов'язань, зокрема реформи 4 розділу 6 Плану України, схваленого розпорядженням КМУ від 18.03.2024 № 244-р (зі змінами), Комітетом розроблено, а КМУ внесено на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо відновлення дії його окремих норм, особливостей їх застосування під час дії правового режиму воєнного стану та удосконалення проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання», зареєстрований у Верховній Раді України 30.12.2025 за № 14345.

2. Іншим пріоритетом залишалось реформування та вдосконалення системи моніторингу і контролю державної допомоги, зокрема шляхом вдосконалення нормативно-правової бази. Приведення національного законодавства у сфері державної допомоги у відповідність з актуальним правом ЄС і забезпечення його ефективного виконання та застосування є важливою складовою переговорного процесу для вступу України до ЄС.

Так, у 2025 році Урядом було прийнято 3 постанови про затвердження критеріїв оцінки допустимості для окремих категорій державної допомоги, розробником яких був Комітет.

Комітетом розроблено та затверджено одне розпорядження щодо вдосконалення процедурних правил та проведено роботу з модернізації реєстру державної допомоги.

Також протягом звітного періоду Комітетом здійснено погодження 7 проектів постанов КМУ про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги.

3. З метою подальшого розвитку ефективної системи державної допомоги одним із пріоритетних напрямів роботи Комітету залишається поширення знань про державну допомогу та адвокатування системи державної допомоги.

Комітет надавав і продовжує надавати як індивідуальні роз'яснення з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги (за запитами зацікавлених сторін), так й узагальнені роз'яснення в найбільш актуальних сферах, які були сформовані за результатом проведеного у 2025 році моніторингу державної допомоги.

Також Комітет проводив відповідні заходи з адвокатування (наради, круглі столи тощо).

4. В контексті міжнародної співпраці Комітету як Уповноваженого органу з питань державної допомоги з Європейською Стороною продовжено спільну роботу в рамках переговорного розділу 8 «Конкурентна політика» шляхом участі представників Комітету в офіційному скринінгу відповідності законодавства України праву ЄС та співпраці з проектом «COMPASA».

Напрями

Враховуючи здійснений аналіз та практичну роботу Комітету протягом 2025 року, можна виділити такі пріоритетні напрями подальшої роботи Комітету у 2026 році:

забезпечення функціонування системи контролю державної допомоги, зокрема, шляхом вжиття заходів, спрямованих на відновлення дії окремих положень Закону;

удосконалення та гармонізація з актами права ЄС нормативно-правового регулювання у сфері державної допомоги;

здійснення моніторингу заходів з підтримки суб'єктів господарювання, в тому числі реалізованих у період дії воєнного стану;

надання роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання;

адвокатування системи державної допомоги в частині розроблення надавачами програм державної допомоги та приведення цих програм у відповідність із правилами державної допомоги;

подальше удосконалення функціонування реєстру державної допомоги;

оновлення поточної версії інвентаризації програм підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, які існували на день набрання чинності Законом;

забезпечення інформування Європейської комісії про надання державної допомоги в Україні згідно з вимогами Угоди про асоціацію.
